

Werken met de preventieve cursus OuderTeam

Deze training leidt professionals op tot het geven van de preventieve cursus OuderTeam. OuderTeam is bedoeld voor (aanstaande) ouders die een relatie hebben en samen een kind verwachten. Het maakt niet uit of dit hun eerste of een volgend kind is. Problemen in de (samenwerkings)relatie tijdens de zwangerschap en het ouderschap kunnen grote gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind. De preventieve cursus OuderTeam stimuleert de gezonde ontwikkeling van het kind, door de (samenwerkings)relatie tussen ouders te verbeteren en ouders voor te bereiden op het ouderschap. De cursus bestaat uit vier groepsbijeenkomsten van twee uur; twee bijeenkomsten vóór de bevalling en twee bijeenkomsten na de bevalling. Drie tot vijf stellen komen samen in de groepsbijeenkomsten die worden geleid door één of twee OuderTeam-trainer(s). Op een interactieve manier worden verschillende thema's behandeld zoals: partnerschap, ouderschap, de samenwerkingsrelatie, de ontwikkeling van kinderen en hechting.

Professionals worden tijdens deze training door lector Carolien Gravesteijn (lectoraat Ouderschap en Ouderbegeleiding, Hogeschool Leiden) opgeleid tot OuderTeam-trainer. Gedurende deze training doen zij kennis en vaardigheden op over o.a. het trainen van groepen, het begeleiden van ouders en het bevorderen van gedragsverandering. De training bestaat uit drie onderdelen: een individuele voorbereiding, een opleidingsdag en een evaluatiebijeenkomst.

Leerdoelen

Tijdens deze training wordt gewerkt aan de onderstaande leerdoelen. Elk leerdoel is gekoppeld aan meerdere onderdelen uit het programma van de opleidingsdag (A) en evaluatiebijeenkomst (B). Voor een beschrijving van deze onderdelen, zie hoofdstuk 1 en 2.

De professional...:

1. ...is gemotiveerd om met de doelgroep te werken (A2, B1);
2. ...beschikt over inhoudelijke en praktische kennis en vaardigheden om met OuderTeam als interventie te werken (A2, A4, A5, B1, B4);
3. ...kan op een oudervriendelijke en ondersteunende manier met ouders in gesprek gaan (A2, A4, A5, B2, B3, B4);
4. ...is in staat een groep ouders te begeleiden, en hierbij het leren van en met elkaar te stimuleren (A2, A4, A5, B2, B3 B4).

Totale tijdsinvestering

Zelfstudie-uren vóór opleidingsdag (hoofdstuk 1 uit de trainershandleiding)	1 uur
Duur opleidingsdag (exclusief lunch)	5 uur en 45 minuten
Duur evaluatiebijeenkomst	3 uur en 15 minuten
Totaal	10 uur

1. Programma opleidingsdag

10:00 – 10:15	Opening
10:15 – 11:45	Uitleg theoretische achtergrond, visie en onderzoek OuderTeam
11:45 – 12:15	Trainershandleiding en overige materialen (Lunchpauze)
13:00 – 14:00	Vorbereiden trainingsonderdeel
14:00 – 16:00	Presenteren trainingsonderdeel
16:00 – 16:30	Lokale implementatie OuderTeam en trainingsovereenkomst Afsluiting

NB. Voorafgaand aan de opleidingsdag dienen de deelnemers hoofdstuk 1 'Informatie voor trainers' uit de trainershandleiding te lezen (tijdsinvestering: circa 1 uur). In dit hoofdstuk staat informatie over het effectief trainen van groepen. Zo leren de deelnemers technieken om actief te luisteren, groepsactiviteiten te faciliteren, participatie uit te lokken en sociale conflicten in een groepssetting vermijden. Daarnaast staan factoren beschreven die gedragsverandering kunnen bevorderen, en hoe je als trainer op deze factoren kunt inspelen.

A1. Opening (15 minuten)

Allereerst wordt begonnen met een uitleg van het verloop van de opleidingsdag. Vervolgens is er tijd voor een voorstelrondje. Na het voorstelrondje is er ruimte voor het bespreken van eventuele vragen over de voorbereiding.

A2. Uitleg theoretische achtergrond, visie en onderzoek OuderTeam (1,5 uur)

Lector Carolien Gravesteijn vertelt over de totstandkoming van OuderTeam, de theoretische achtergrond en de inhoud van de cursus. Zo wordt uitleg gegeven over het belang van ouderwelzijn voor het opvoedgedrag van ouders en daarmee ook voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Daarnaast wordt ingegaan op beschermende factoren van ouderschap; het belang van verschillende individuele factoren, factoren in het thuis klimaat van ouders, en factoren in het netwerk van ouders wordt besproken. Vervolgens worden onder andere de 3G's toegelicht die de rode draad vormen in de bijeenkomsten van de cursus (Gedachten, Gevoelens en Gesprek), gebaseerd op de Rationeel-Emotieve Therapie (RET) van Ellis. Tot slot worden de cursusbijeenkomsten inhoudelijk toegelicht.

Daarna wordt door een medewerker van het lectoraat uitleg gegeven over (de achtergrond van) het onderzoek naar de effectiviteit van OuderTeam.

A3. Trainershandleiding en overige materialen (30 minuten)

In de trainershandleiding worden de planning en inhoud van de cursus toegelicht, en wordt aanvullende informatie gegeven over het begeleiden van groepen en factoren die verandering bevorderen. De deelnemers ontvangen de papieren trainershandleiding en krijgen uitleg over de inhoud en het gebruik. Alle materialen die verder nodig zijn voor het aanbieden van de cursus, waaronder de PowerPointpresentaties en werkbladen, worden getoond in de online SharePoint-omgeving.

Tot slot wordt uitgelegd dat de deelnemers in vijf groepen verschillende onderdelen van de cursus gaan doornemen en voorbereiden, en dat zij deze onderdelen na de lunch aan elkaar gaan presenteren. Ter voorbereiding hierop krijgen de deelnemers even de tijd om zelfstandig de trainershandleiding door te kunnen bladeren.

A4. Voorbereiden trainingsonderdeel (1 uur)

Tijdens dit onderdeel gaan de deelnemers zelf aan de slag met het voorbereiden van verschillende onderdelen van de cursusbijeenkomsten. Zij worden door de trainer ingedeeld in vijf groepen. Iedere groep krijgt een onderdeel toegewezen om voor te bereiden. De deelnemers gaan vervolgens aan de slag met het voorbereiden van dit onderdeel om later aan de andere deelnemers te laten zien. Deze oefening helpt om alvast kennis te maken met de inhoud van de bijeenkomsten, en een keer te kunnen 'proefdraaien' met het geven van de cursus.

A5. Presenteren trainingsonderdeel (2 uur)

De groepjes presenteren in de volgorde van de bijeenkomsten hun onderdelen aan elkaar. Ieder groepje presenteert hun onderdeel aan de andere deelnemers, alsof zij de ouders zijn die de cursus OuderTeam volgen. Na deze oefening vindt een evaluatie van de presentatie plaats. Hierbij worden de deelnemers allereerst gevraagd zelf te reflecteren op hun presentatie (met de vraag 'wat ging er goed en wat kon beter?'). Daarna geven de andere deelnemers feedback, en vervolgens geeft de trainer feedback aan de deelnemers over hun aanpak, inhoud, creativiteit en presentatievaardigheden. Hierbij wordt gefocust op de competenties waaraan tijdens de training wordt gewerkt, waaronder het bezitten van vaardigheden om op een oudervriendelijke en ondersteunende manier met ouders in gesprek te gaan, het kunnen begeleiden van een groep ouders, en het faciliteren van leren van en met elkaar.

A6. Lokale implementatie OuderTeam en trainingsovereenkomst (30 minuten)

De deelnemers krijgen uitleg over de lokale implementatie van OuderTeam. Zo wordt ingegaan op een aantal voorwaarden voor succesvolle implementatie van de cursus.

Hierna ondertekenen de deelnemers de trainingsovereenkomst. Na het ondertekenen van de trainingsovereenkomst krijgen de deelnemers toegang tot al het digitale materiaal van de cursus OuderTeam.

Afsluiting

2. Programma evaluatiebijeenkomst

09:00 – 09:30	Opening & terugkoppeling
09:30 – 10:15	Evaluatie in groepjes
10:15 – 11:00	Gezamenlijke evaluatie & oplossingen
11:00 – 12:00	Herhaling onderdelen
12:00 – 12:15	Werving ouders & onderzoek

B1. Opening & terugkoppeling (30 minuten)

Aan het begin van de evaluatiebijeenkomst wordt kort de theoretische achtergrond en visie van OuderTeam herhaald. Er wordt aan alle deelnemers gevraagd hoe het de afgelopen tijd is gegaan. De deelnemers krijgen de gelegenheid om hun ervaringen te delen met betrekking tot het werken met OuderTeam.

B2. Evaluatie in groepjes (45 minuten)

De deelnemers worden door de trainer ingedeeld in kleine groepjes, die met elkaar evalueren hoe het de afgelopen tijd gegaan is. Dit doen zij aan de hand van een aantal evaluatievragen, zoals 'wat ging er goed, en wat ging er minder goed?' of 'op welke punten heb je behoefte aan ondersteuning?'. De groepen bespreken met elkaar wat er goed ging en welke knelpunten zij de afgelopen tijd zijn tegengekomen. Iedere groep schrijft deze knelpunten en successen op een post-it, die door de trainer worden uitgedeeld.

De trainer hangt in de ruimte een grote poster op, waarop alle groepjes hun post-its met knelpunten en successen kunnen plakken. Deelnemers proberen vervolgens dezelfde (soort) knelpunten of successen bij elkaar te plakken, zodat uiteindelijk een duidelijk overzicht verschijnt van clusters van knelpunten en successen.

B3. Gezamenlijke evaluatie & oplossingen (45 minuten)

Na de evaluatie in kleine groepjes, komt de hele groep weer bij elkaar. Vervolgens wordt met elkaar per cluster besproken wat de ervaringen van de deelnemers waren en waar zij bij het werken met OuderTeam tegenaan liepen en wat juist goed ging. Zo krijgen de deelnemers de gelegenheid om elkaar te steunen en van elkaar te leren door mogelijke oplossingen met elkaar te delen. De trainer draagt ook mogelijke oplossingen aan.

B4. Herhaling onderdelen (1 uur)

Voorafgaand aan de evaluatiebijeenkomst is aan de deelnemers gevraagd om onderdelen uit de OuderTeam-cursus in te sturen die zij lastig vonden en waarmee zij tijdens deze evaluatiebijeenkomst nogmaals willen oefenen. Op basis van de ingestuurde onderdelen, selecteert de trainer een aantal oefeningen die nogmaals worden geoefend met de groep (bijvoorbeeld de meest voorkomende oefeningen). Deze worden besproken en indien nodig nogmaals met elkaar geoefend. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de trainershandleiding en de PowerPoint van dat onderdeel. Na iedere presentatie is er ruimte voor feedback of vragen van de rest van de groep.

B5. Werving ouders & onderzoek (15 minuten)

Daarna krijgen de deelnemers gelegenheid om hun ervaringen te delen met betrekking tot het werven van ouderstellen voor deelname aan OuderTeam. De deelnemers kunnen elkaar hierbij helpen door tips en ervaringen te delen. Er wordt hierbij specifiek ingegaan op ervaringen en tips met betrekking tot het werven van vaders voor deelname aan OuderTeam. De trainer geeft meer uitleg en tips over het werven van ouderstellen in het algemeen en vaders in het bijzonder.

Tot slot wordt ingegaan op (het verloop van) het onderzoek naar de effecten van OuderTeam, waarmee Hogeschool Leiden bezig is.

Afsluiting